

Ўзбекистон АДАБИЁТИ ва САНЪАТИ

ҲАФТАЛИК ГАЗЕТА

1956 йил 4 январдан нашр этила бошлаган

1998 йил

УМУМХАЛҚ БАЙРАМИ – НАВРӽГА ТАЙЁРГАРЛИК

Халқимизнинг энг кадимий ва саҳоватли байрами – Наврӯз якинашиб келмоқда. Миллий урф-одатлар негизида умуминсоний қадриятларни улуғлаш, халқ ижодкорлик курдатини намоён этиш, Ватанга муҳаббат мөрхашафат, юртимизда яшовчи барча миллатлар ўртасида дўстлик, ҳамхижатлик, тинчлик ва осойиштаклини янада мустаҳкамлашини узида тарарнум этувчи бу умумхалқ байрами мамлакатимизда ҳар илни көнг нишонланади.

Вазирлар Мажхамасида ана шу умумхалқ байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиши ташкилий кўмитасининг маҳслиси бўлди. Уни республика Буш

вазирининг биринчи ўринбосари, мазкур кўмита раиси И. Жўрабеков бошкарди.

Мажлисда Наврӯз умумхалқ байрами асосий тошошининг сценарий режаси ҳамда саҳнани беъзаш ишларига тайёргарликнинг бориши хақида Узбекистон Ёзувчилар уюшмаси раиси А. Орипов ва томоша бош режисёри Р. Ҳамидовнинг ахборотлари тингланди.

Мамлакатимиз мустаҳкамлигининг еттичини ийли бахорида нишонланадиган бу галиги байрам алоҳида кўтариниклик руҳида утади. Байрам томошалари мучал билан боғлиқ мусикий-театрлаштирилган саҳна билан бошланади. Дастурда

бу йил юбилейлари нишонланадиган Имом ал-Бухорий ва Аҳмад ал-Фарғоний ҳаёти ва фаолиятига багишиланган лавҳадар ўзифодасини топади.

Маданият ишлари вазири К. Жўраев, «Ўзбекнаво»

гастрол-концерт бирлаш

маси баш директори А.

Назаров, Тошкент шаҳар

хокимининг ўринбосари Ш.

Жалилов Наврӯзни ҳар қа-

онигидан ҳамо ўшошқолик

ва юқори савиядага ўтказиши

билан боғлиқ масалалар

арбасидан фикр-мулоҳаза-

ларини билдирилар. Бу

борада тегишли вазирлик,

идора ва ташкилотлар

раҳбарларига аниқ тавсия

ва кўрсатмалар берилди.

Мажлисда Президентининг

Давлат маслаҳатчиси

У. Раҳматов, Буш вазир

уринбосари А. Азизхўжаев,

Тошкент шаҳар ҳокими К.

Тўлғанов иштирок этди.

(ЎзА)

Абдула ТУРДИЕВ

ҚИШ ҲАЁЛИ

Коронгулик туман билан коришар, Бора-бора қуоқлашар тун ранги. Кўнгил уйим туйгулардан ёришар, Шеърларимда туш кўради қиши тонги.

Ташқарида сархуш муздек ҳарорат Үз исмини бўғотларга ёзади. Бир мусича шифтдан-шифтга қўнар бот, Балки мудроқ кўзларида ёз ёди...

Мен ҳам олис қиши кечаси ўй суреб, Ёзинг оташ кунларига қайтаман. Гўё боғлар чорлагандай кулф уриб, Ул боғларга соғинчимин айтаман.

Гоҳ, арпага ўроқ тушган или куннинг – Ладвасини чизар ҳассос ҳаёлим. Кокилини тарағандай Ой туннинг – Завк туяди шу ойга ҳаёлим.

Ҳаёлларим – камалакдай рангга бой, Гарни ҳамон туш кўрмокда қиши тонги. Қиши ҳаёли – ўн беш кунлик тўлин ой, Ажаб, унда саратоннинг оҳанг...

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

МУЗЕЙЛАР ФАОЛИЯТИНИ ТУБДАН ЯХШИЛАШ ВА ТАКОМИЛАШТИРИШ ТЎГРИСИДА

Ўзбекистон худудида қадимдан шаклланган музейлар тизимини янада такомиляштириш, уларнинг халқининг мавзаний-алоҳийи камолотида тутган ўрнини ошириш музей фондларидаги сакланниб келаётган халқимиз бой тарихини, мустаҳкамлигимиз одимларини акс этишувчи ноёб, нодир экспонатларни авайлаб асрар, урганиш, бойитий бориш, дунёга олиб чиқиши ва тариги қилиш, улардан халқимиз онгига миллий гурур ва ифтихор, истиқлол ва ватанга садоқат тутгуларни, музейларни замон талабларига мос юқори маълакалар мутахassisлар билан таъминлаш, маддий-техник базасини мустаҳкамлаб, жаҳон музейшунносиги тажрибларни кўзлашади, зарур шарт-шароитларни яратишади.

1. Республикаиздаги Маданият ишлари вазирлиги, бошқа вазирлик ва идораларга тегиши барча турдаги мавжуд музейлар фаoliyatiining уларга зарур имлий-усбурий ёрдам курсатишни таъминлаш максадида Маданият ишлари вазирлиги қошида музейларни кўллаб-куватлашеста рестублика шамадида Маданият ишлари вазирлиги оширишилди.

2. Узбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги, Бадий академияси ва Давлат божхона қўмитаси (Х. Жўраев), Фанлар академияси (У. Комилов), Ташкилар вазирлиги (А. Комилов) ва Миллий ҳавфислик хизмати (Н. Иноятов) зимишасига юқсаныла.

3. Узбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги, Бадий академияси ва

Давлат божхона қўмитаси замоний таъминлашади.

4. Адлия, Маданият ишлари вазирликлиги, музейларни ошириш, музейларни туттувчи олиб чиқиши, музакката олиб кириши ва шу музобабатларни туттувчи олиб чиқиши.

5. Ноёб маддий бойликларни саклашади, музакката олиб чиқиши, музакката олиб чиқиши, музакката олиб чиқиши, музакката олиб чиқиши.

6. Узбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги, Бадий академияси ва

Давлат божхона қўмитаси замоний таъминлашади.

7. Узбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги, Бадий академияси ва

Давлат божхона қўмитаси замоний таъминлашади.

8. Узбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги, Бадий академияси ва

Давлат божхона қўмитаси замоний таъминлашади.

9. Узбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги, Бадий академияси, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

10. Узбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги, Бадий академияси, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

11. Узбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги, Бадий академияси, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

12. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

13. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

14. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

15. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

16. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

17. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

18. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

19. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

20. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

21. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

22. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

23. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

24. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

25. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

26. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

27. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

28. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

29. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

30. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

31. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

32. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

33. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

34. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

35. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

36. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

37. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

38. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

39. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

40. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

41. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

42. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

43. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

44. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бадий академияси, «Олтин мерос» халқаро хайрияни таъминлашади.

45. Узбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Бад

Кундузиз кечаларнинг адоги кўринмайди. Чулпоннинг боши узра куюлашгаёттун булини тобора қора тусга киради. Саҳнадаги изтироб томошибинлар қалби, шуурига кўчади. Якин ўтмишда юз берган хайётнинг аччиқ ҳакиқати нечогли кўнгилни уртасин, таъбатнинг бокий ҳакиқати — тонг юлдузи сўнмайди. Даврлар узгарида, хон-коонлар утди, кўкнинг авзо неча тусга кирса-киради, лекин тонг юлдузининг жиласи сира-сира сўнмайди.

Хамза номидаги театрда саҳналаштирилган «Кундузиз кечалар» (У. Азим асари) томошибинда ана шундай таасурот қолдиради. Уланк саҳна бозаклари орасидаги митти нюкта — тонг юлдузи ҳам асарнинг, ҳам боси ҳархамонинг, ҳам ҳайёт, ҳам бадий ҳакиқатнинг гузал тимсолига айланади.

Махоратли рассомнинг бир чизигиси тасвирин жонлантириб юборгани каби саҳна асарлари бозагида топилган биргина детал ҳам бутун мазмун-моҳият юкини зиммасига олади. Асарнинг лейтмотивига айланади. Бу хикмат расом маҳоратидан, рассом мўйаламининг топқирилгидан бўланади.

Бахтиёр Тўраев асарларидаги маҳорат ва топкирик фазилати мусаввир бадий тафakkорининг фалсафий, рамзий-тимсолий мушоҳадага мойиллигидан куч-куват олади.

«Қатагон»да (У. Хошимов асари) саҳна коронги ертулани эслатади. Уланк дарҳар илдизлари осилиб, төбраниб турибди. Вөқеалар, зиддиятилар диалоглар давом этади. Мутлақ ҳакиқат мезонини эса.. рассом яратган тарози аниқлаб берадигандек! Оданин тарози эмас, йўқ, каттоя чиқиц узбекка беш панхадек таниш булиб кетган пахта далаларида ишлатиладиган тарози. Диккат билан қараган кўзга тарозининг уч оғёги.. Кремль биносининг бичимиши эслатади. Факат мусаввир нигоҳи-ла

топиладиган бундай манзаранинг ўзиёқ асар тўқимасини ташкил этган разолот салтанатининг жамики даҳшатини ўзида акс этиради.

Бир детал эффекти Бахтиёрнинг рассомлик кредоси

га айланган. «Майсаранинг

ишидаги кинояга мойиллик,

«Машраб»даги дунёнинг таянч

нуктасини излана истаги,

«Амир Темур»даги ёргулни

нгутун бутун дунё сарҳадлар

га қадар таралиши, «Абай»даги

утов қароварининг бепоне-

диги.., ха, Бахтиёр Тўраев

киёфасини яратишда фавқулодда ечим сезилмайди. Бирор, суратни буткул қарраб олган.. беланчаклар силсила-си фикри жоннатириб юборади. Беланчакнинг саноги йўк, белнанча она рамзи, она меҳрибонларининг, оналик хижматининг тимсоли! Рассом бу топилмасига юклаган ташбех маъносини янада чукурлаштирган, янын беланчаклар то осмон қенгиллари кадар «кулон» ётган. Она меҳр-шағатининг ботини куч-кудратини ўзида мусажасам этган

лаш қийин эмас. «Фаридан»нинг бегуборлиги, «Баҳор»нинг эркаланиши, «Сайёра»нинг лобарлариги, «Шоира»нинг магурлиги.. серманво боқишилар, тун янглиг қора сочлар шўхлиги, қимтилган лаблар (лабларда бирхиллик сезилмайтими?) хиддиллиги, аёллар латофатининг бокий рамзи — нозик бўйинлар.. Бахтиёр ҳар бир асариди аёл гузалиги сирларидан излашга янгитдан киришади, изланишларининг янги-янги қиррала-рини кашф этади.

«Ойдан баландроқда», «Ра-қс», «Ҳаёл» асарлари кў-ўп мулоҳазаларга, хилма-хил фикр алмашувларга мавзу беради. Назаримда, айни ушбу асарларда изланувчан рассомнинг тимсоллар доираси янада кенгайлан, дунё ҳакиқатларини бадий ҳакиқатлар орқали ифода этишига узининг бой самара-сини берган.

Рассомлар хайларни парвозга чорлайди. «Ҳаёл»га синчков қарайтисиз. Савол туғи-лайди: ҳаёлнинг рангларини кўрганмисиз? Ионсон ҳайларининг учқирлиги, беҳжаловатлиги нимани, қайси жоновор притраклини эслатади?

Ошиқманг, ушбу саволларга жавоб топинг-да, сунгра Бахтиёр Тўраевнинг «Ҳаёл» асарини томоша килинг. Ҳаёлда ҳаёл уланади, лабин-гизнинг бир чеккасида чим-дим табассум шубла сочади, ҳаёл.. чексиз ҳаёллар уммона-нига гарп қиласди. Ана шунда каталогга мантикий якун ясаган «Тақдир» асари маг-зига яширган мазмунни излашга киришасиз. Каддиги басти букик, ҳассага таңгани кексамли, умр шомни якин, бирор камил — она, зеро, бешик тебратган кўлларнинг сунгги умиди ҳам бешика.

Она бешинки тебратади, бешинкида фарзанд, улгайди, узбек бешиклари мудом фарзандлари мунтизири. Умр шомига ошиқаётган онажон ҳам бешикда улгайлан, бу бешикда не-авлодлар улгайлан, буғайди ҳали. Одамлар утаверади. Инсоннинг тақдирни ш!..

Хуршид Дўстмуҳаммад

ХАЁЛНИНГ РАНГЛАРИН КЎРГАНМИСИЗ?

Ҳамза театрининг бош рассоми Бахтиёр ТўРАЕВнинг каталоги
тасвирида

мансара!..
Каталодган асосан аёл-қизлар портрети ҳой олган. Бемхитёр савол туғилди: не-га факат аёл-қизлар портрети? «Фарид», «Шоира», «Баҳор», «Сайёра» асарларини кузатаётлиб рассом аёлларга-гина хос бўлган нозик самимият ва нафосат туркумини яратишга интилаёттанинг ан-

Аксарият рассомларимиз узлари яратган асарни номлашда ўзчины эмасликлари панд беради. Яъни, яхши асар мояхидини ухшатиб топилганном ҳам очади. Бахтиёр бунга aloҳида этибор беради. Сувли шиша банкага солинган бир даста гул... «Гуллаётган сув». Чамандек оцилган гул япроқларига бирни

Чурашув

лишларига боғлиқ. Аммо шуни айтиб ўтиш лозимки, ҳаљ олқишига сазовор булган буюк санъаткорларинг яхши файзатларидан урнак олиши жуда хисусият. Актёр учун санъадаги энг биринчи устоз ҳам, етакчи ҳам, саҳна устаси ҳам режиссёрид. Шу маънодда режиссёрни устоз деб тан ол-маслихонлиги ишоғи йўк.

— Эркли опа, сиз та-
лидига қандай қарайтисиз?
— Эҳтимол, кўп нарса, аниқроти, қизишик тақлидидан бошланар: Аммо мен айнан театрда тақлидни ижобий баҳоламайман. Чунки ҳар бир актёр ўтига хос ҳаракатларни оидларидан кетади. Актерда хамиша ичи маданият сезилиши туриши керак.

— Театрда устоз ва шо-
гирд муносабатлари ҳақи-
да ҳам гапирсангиз.

— Биласизми, театрда «Бу менинг устозим, бу менинг шоғидим» деган қоиди маъжуд эмас. Шахсан мэн хеч кимни шоғидим, деб кўрсатмайман. Бу нарса ёшларнинг қарашларига ва инти-

лишларига боғлиқ. Аммо шуни айтиб ўтиш лозимки, ҳаљ олқишига сазовор булган буюк санъаткорларинг яхши файзатларидан урнак олиши жуда хисусият. Актёр учун санъадаги энг биринчи устоз ҳам, етакчи ҳам, саҳна устаси ҳам режиссёрид. Шу маънодда режиссёрни устоз деб тан ол-маслихонлиги ишоғи йўк.

— Эркли опа, сиз та-
лидига қандай қарайтисиз?
— Эҳтимол, кўп нарса, аниқроти, қизишик тақлидидан бошланар: Аммо мен айнан театрда тақлидни ижобий баҳоламайман. Чунки ҳар бир актёр ўтига хос ҳаракатларни оидларидан кетади. Актерда хамиша ичи маданият сезилиши туриши керак.

— Театрда устоз ва шо-
гирд муносабатлари ҳақи-
да ҳам гапирсангиз.

— Биласизми, театрда «Бу менинг устозим, бу менинг шоғидим» деган қоиди маъжуд эмас. Шахсан мэн хеч кимни шоғидим, деб кўрсатмайман. Бу нарса ёшларнинг қарашларига ва инти-

ши жуда кучли эди. Ҳалқимиз айниса театрга жуда чанқон бўлган. Ёш бўлганимидан, ҳар холда мен учун ҳам театрдаги ҳаёт жуда кизигин кечарди. Мисол учун яхши ҳолатларни эслаб утиш мумкин. «Кутлуг» конини кўйган пайтларимизда томошабини калбига таъсир кўрсатмайман. Албатта, бу кўп нарсаларга боғлиқ. Партиён махоратли бўлса, ролинг мұваффақиятларни чиқишига ёрдан беради. Шукур ака ҳам шундай маҳоратли партнёр эдила.

— Үзингиз у қадар ҳо-
ламаган ролларни ижро
этган пайтларингиз ҳам
бўлганими?

— Албатта бўлган. Ҳар
домим орзу қўйган рол-
лининг наисбети этавасмайди.
Аммо актёр қандай рол топ-
ширганидан катни назар,
томошабиннинг калбига йўл
тробла олиши шарт. Бу эса
актёрдан катта маҳоратни
талаф этади.

— Тури-туман ролларни ижро
этавеси актёрнинг табииатига
оз бўлса ҳам тасдиқиди? Ҳамоқи-
маник, ўзгартира оладими?

— Биласизми, рол актёрга
эмас, актёр рол тасдиқиди, деб
йўлайман. Ҳар кийин топшири-
шадиган қалбига калбига таъсир
кўрсатмайман. Бу кийин топшири-
шадиган қалбига калбига таъсир

— Ҳашарни кўнгилни
ишилган дарв билан ҳа-
зарни савонни каби киради.
Анчоқ яхши ҳоли каби киради.
— Ҳашарни кўнгилни
ишилган дарв билан ҳа-
зарни савонни каби киради.
Анчоқ яхши ҳоли каби киради.

— Ҳашарни кўнгилни
ишилган дарв билан ҳа-
зарни савонни каби киради.

— Ҳашарни кўнгилни
ишилган дарв билан ҳа-
зарни савонни каби киради.

— Ҳашарни кўнгилни
ишилган дарв билан ҳа-
зарни савонни каби киради.

— Ҳашарни кўнгилни
ишилган дарв билан ҳа-
зарни савонни каби киради.

— Ҳашарни кўнгилни
ишилган дарв билан ҳа-
зарни савонни каби киради.

— Ҳашарни кўнгилни
ишилган дарв билан ҳа-
зарни савонни каби киради.

— Ҳашарни кўнгилни
ишилган дарв билан ҳа-
зарни савонни каби киради.

— Ҳашарни кўнгилни
ишилган дарв билан ҳа-
зарни савонни каби киради.

— Ҳашарни кўнгилни
ишилган дарв билан ҳа-
зарни савонни каби киради.

— Ҳашарни кўнгилни
ишилган дарв билан ҳа-
зарни савонни каби киради.

— Ҳашарни кўнгилни
ишилган дарв билан ҳа-
зарни савонни каби киради.

— Ҳашарни кўнгилни
ишилган дарв билан ҳа-
зарни савонни каби киради.

— Ҳашарни кўнгилни
ишилган дарв билан ҳа-
зарни савонни каби киради.

— Ҳашарни кўнгилни
ишилган дарв билан ҳа-
зарни савонни каби киради.

— Ҳашарни кўнгилни
ишилган дарв билан ҳа-
зарни савонни каби киради.

— Ҳашарни кўнгилни
ишилган дарв билан ҳа-
зарни савонни каби киради.

— Ҳашарни кўнгилни
ишилган дарв билан ҳа-
зарни савонни каби киради.

— Ҳашарни кўнгилни
ишилган дарв билан ҳа-
зарни савонни каби киради.

— Ҳашарни кўнгилни
ишилган дарв билан ҳа-
зарни савонни каби киради.

— Ҳашарни кўнгилни
ишилган дарв билан ҳа-
зарни савонни каби киради.

— Ҳашарни кўнгилни
ишилган дарв билан ҳа-
зарни савонни каби киради.

— Ҳашарни кўнгилни
ишилган дарв билан ҳа-
зарни савонни каби киради.

— Ҳашарни кўнгилни
ишилган дарв билан ҳа-
зарни савонни каби киради.

— Ҳашарни кўнгилни
ишилган дарв билан ҳа-
зарни савонни каби киради.

Мен йўқман...

Хажвия

Ошхонанинг кок ўртасидаги столда иккви — устоз ва шогирд — девдай киши билан ушошнига «йигитча «майдаб» ўтиришарди.

— Хў-ушш, шогирд, биринчи маош олдинг у биринчи манга юваспсан. Баракалло, ота ўғли! Башқалар хотининг обориб беради япроқдай калтиради. Йўқ, сен ундан килмадинг. Хотинингдан қўрқмадинг. Тўғри килдинг. Қўрқма! «Финг» деса, туширишарди...

Шу десангиз, одамда филдай сумбат бўлгани билан қилдай кувват бўлмаса қўйин экан. Филсумбат устоз қилбўйин шогирдидан аввал алжиб қолди. Колдигина эмас, чап лунжини столга қўйиб, ётиб олди. Бечора шогирд кисиниб-қимтиниб устоди...

зини турткилай бошлади.

— Турбид ўтиринг, устоз, ҳамма бизга қараяти.

Филсумбатдан садо чиқмади.

— Туринг, устоз, официантка келяпти.

— ...

Шунда ён столда ўтирган бир мўйлов

хуштак чалиб юборди:

— Туринг, милиция!

— ...

Мўйловнинг кўшниси

дўриллади:

— Бошлигинг келяпти!

— ...

Энди бекорчиликданми,

қолган хўрандалар

Мен...

хам «хор»га жўр бўлиши:

— Вой, ана қаранг, дев!

— ...

— Ўв, сени Азроил чақирияти!

— ...

Стол олдида икки қўлини белига тираб турган официантка хам

«лов» этди:

— Хотининг келди!!!

Ўртада ўйликдай ётган

филсумбат худди ток теккандай, ўрнидан сапчиб турди:

— А? Қани, хотиним?!

Мен... Мен бу ерда йўқман!

Мен мажлисдаман!

Мен...

Ахмад ОҚНАЗАРОВ

ЎТМИШ ЛАТИФАЛАРИДАН

Чет элликлар қишлоқдан ўтиб борардилар. Бир рус мугих хотинини дўппослаётганини кўриб қолиши. Улар тўхтаб автобусдан тушдилар ва бошловчидан сурадилар:

— Нимага ўрятти?

Хижолатда колган бошловчи мухикдан гижиниб сурди. Мужик ҳам гап нимадалигини тушунди ва деди:

— Нега урмас эканман? Машина сотиб олдим — пачаклади. Башқасини олдим — уни ҳам дабдаба қилиди. Ҳозир гараждан мотоциклни олиб чиқиб ажбигин чиқарибди.

Чет элликлар бошларини чайқадилар, бунга урмай бўлдами ахир. Бошлов эса муҳикка юз сўм кистириди ва айёронча кўзи қисиб сурди:

— Тўгриси, нимага ураётвиднинг?

— Э. У манжаласи сувга кетганича кудук ёнида яром соат хотинилар билан вала-вала, вала-вала. Яна менинг телогрэйканини кийиб кеттан. Мен ишга нима кийиб боришам кепар?

Ориф ФАРМОН тайёрлади

Имтихона:

— Йўловчи ташидиган поезд йўлидан юк поездди кела бошлиди. Қандай чора кўрасиц?

— Стрелкани буриб юк поездини бошка йўгула тұказиб юбораман.

— Кизил байроқчами кўтараман.

— Воқеа тунда содир бўляпти, байроқча кўринмайди.

— Кизил чироқни ёқаман.

— Унинг аккумулятори ўтириб қолган бўлса-чи?

— Енадиган нарсаларни тўлаб ёқаман.

— Гугурт нам, ёнмаляти.

Талабда бир лажа ўйланниб қолди ва деди:

— Хотиними чакираман.

— Нимага ёнди?

— Раройиб тўқнашувни томоша қилишига.

Ориф ФАРМОН тайёрлади

Институтдан уйга базур ќайтган ҳам эдимки, стол устидаги телефон жиринганди.

— Сиз билан Телавидан гаплашадилар, — дебди телефондаги киз.

— Салом Шалико! — трубадаги товуш йирокдан эшилтиди. — Шалико, қадрли дўстим, сенга бир имтисом бор: бир хафтага сиз томонга боришим керак. Командировкасиз. Шахсий иш билан. Сени кўлингдан келади. Бир дўстлик киласан энди, меҳмонхонадан битта номер тўғрибадарасан.

Меҳмонхонадан номер! Кикнадзе институтда жамоатчилик асосида бир хафта лекция ўйнага рози бўларди... Ҳалқаро футбол ўйини учун олган билангирига сорга килиб юборишига рози бўларди. Меҳмонхонага номер... яна командировкасиз...

У ќакъўлик билан бу таклифи рад этмоқчи ҳам эдик, телефондаги овоз ялингандай эшилтиди:

— Кўлингдан келади, Шалико! Сендан илтинос, йўқ дема. Жуда жуда зарур...

— Яши, уриниб кўраман, — таваккалчилек билан жавоб берган эдик, телефондаги овоз ҳам бирдан узилди...

Кикнадзе энг ѿхши меҳмонхонага борди.

— Ўрин йўқ! — сўзини бўлди ходима киз ва модалар журналини кўздан кечириши давом этириди.

— Балки, биронта... — Илтимос оҳангидаги сўради Кикнадзе. — Дўстим келаётган эди, мен ваъда берувдим...

— Сиз дўстингизга меҳмонхонадан номер вавда тўлдингизми?! — хитоб қилди киз из журналини четга сурди. — Мабодо, шахар марказидан жойлашган уч хонали квартира ёки «Волга»нинг оҳирги моделини вавда кильмаганингиз?

Кикнадзе шунга ўшаган, ётимол, бундан ҳам баттар жавобни кутган эди. Нима қиссин, бир-

Жуманиёз ЖАББОРОВ,

Ўзбекистон ҳалқ шоюри

ГЎШТ ТАЪРИФИДА

Туркча—эт, форсийда—гўшт, лаҳм у араб алфозида, Рус лисони бирла ўйтсангиз мясо, дейдилар.

Гўшт танангни яиратур, жонингга кувватдир яна, Кўп еган тўқсонда ҳам юргай беасо, дейдилар.

Ишлагай гўштдан вужудда ҳар хужайра мисли барк, Норасолик кўчасин кўрмассан асло, дейдилар.

Шунчалар олий таом, ҳатто даҳолар тан олур, Бўлсин ул Гомер, Беруний ё Пикasso, дейдилар.

Гарчи бозор ичра мўлдир, нарихи осмондир бирор, Сабр килган бир куни мингуси «Нексо» дейдилар.

СИМЁГОЧДАГИ

ЭЛОНЛАР

Бартер савдоси билан шугулланувчилар диккатига! Жамоа хўжалигимиз бош ҳисобчисини бешни бешга кўшса ўн бўлишини биладиган ҳар қандай одамга бошма-бош алмаштирамиз.

«ОТАЛИК» Ж/Х

* * *

Хурматли касаллар!

Худоёрхон арида табиблик қилган Солитўра ҳазратнинг учинчи хотинидан түгилган Алитура эварасининг ўғли, сехрли кўзлар соҳиби, афсунгар Валитўра учун мобайнида даволаш сеансларни ўтказади. Валитўра бемор эркакларни кўзи билан, аёлларни эса кўли билан даволайди.

Сеансларга марҳамат, азизлар!

* * *

Веј, хотин! Аразлашни йигиштириб, бир сутка ичидаги яхшиликка онангнидид қайтиб келмасанг, тўқизита бола билан ўзимис бостириб борамиз.

Мамат ТАЖАНГ
Бахром ОБИДЖОН

* * *

МАМУРИЯТ

АЛОҲИДА ХОНА

лашиб, жаҳли чиқди. Ўша «З» баҳо учун қандай нусха кириб келишини дебялди даҳшат билан кутди.

Ниҳоят, беглиганган муддатда айтбуриент киз пайдо бўлди.

Кикнадзе стол ортида қандайдир китобдан кўз узмади. Киз пол узра сузандаги ўнинг ёнига бориб, секин шиврилаб паролни айтиди: алоҳида хона учун «Ч»... Кикнадзенинг жон-пони чиқиб кетди... Аммо китобдан кўзини узмади. Ҳозир битта «икки»ни босади — ўн қандай номерга хожат ҳам кўлмайди.

Кизга қарамасдан мурakkab саволлар берса бошлади.

Киз эса дадил, ишонч билан жавоб қайтаради. Унинг ҳар бир юнидаги камида камида 4-га тенг келади.

Кикнадзе журъат топиб қизга шартта қаради. Ёпиради! Қаршисида илтимосини рад этган меҳмонхонада ходисаси чўғдек булиб турарди.

— Бу сизимиз, — деди киз. — Менга «2» кўзигансан ҳам майли, номерни барип оласиз. Бугун кўплар кетишиади.

— Алоҳида номер учун «2» дейсизми, — сўради Кикнадзе.

— ...

— Менда бошқача таклиф бор, — жонланди Кикнадзе. — Луис, — деби киз.

— ... Мен сенга иштадим-ку, кўлингдан келади, — Мен сенга айтудим-ку, кўлингдан келади, — мухтасим меҳмонхонадан телавизик дўстингизни топширишни кўзини ўзини ўзифлази.

Русчадан Насиба ОЧИЛОВА таржимаси

У сўзини тутгатар-тутгатас, даврада «гурр» этиб кули кутарилади. Шу чок шовқиндан хўркиб кетган эшак бирдагина хангандаги шатоҳат отиб юборади. Карабиски, фавқулодда ходиса рўй бериади. Тукин устидан учбет кетган салом! — Домлaga салом! — трубакадаги Гогигон овзи эшилтиди. — Қандай шамол билан?

— Ҳалқаро салом! — трубакадаги Гогигон овзи эшилтиди. — Ҳалқаро салом! — трубакадаги Гогигон овзи эшилтиди. — Ҳалқаро салом! — трубакадаги Гогигон овзи эшилтиди.

— Ҳалқаро салом! — трубакадаги Гогигон овзи эшилтиди. — Ҳалқаро салом! — трубакадаги Гогигон овзи эшилтиди. — Ҳалқаро салом! — трубакадаги Гогигон овзи эшилтиди.

— Ҳалқаро салом! — трубакадаги Гогигон овзи эшилтиди. — Ҳалқаро салом! — трубакадаги Гогигон овзи эшилтиди. — Ҳалқаро салом! — трубакадаги Гогигон овзи эшилтиди.

— Ҳалқаро салом! — трубакадаги Гогигон овзи эшилтиди. — Ҳалқаро салом! — трубакадаги Гогигон овзи эшилтиди. — Ҳалқаро салом! — трубакадаги Гогигон овзи эшилтиди.

<p